

Sygn. akt V AGa 65/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jacek Grela
Sędziowie:	SA Katarzyna Przybylska SO del. Joanna Cyganek (spr.)
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Joanna Makarewicz

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2018 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej w B.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 2 marca 2017 r., sygn. akt VIII GC 357/15

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w całości i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w B., pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSA Katarzyna Przybylska SSA Jacek Grela SSO del. Joanna Cyganek

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V AGa 65/18

UZASADNIENIE

Powód - (...) S.A. w B. wniósł o zasądzenie od pozwanego - (...) Sp. z o.o. w B. kwoty 106.263,25 zł z ustawowymi odsetkami od 1 września 2014 r. oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 2 marca 2017r. Sąd Okręgowy w B. zasądził od pozwanego – (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. na rzecz powoda - (...) Spółki Akcyjnej z (...) w B. kwotę 13.413,25 zł (trzyście tysięcy czterysta trzydzieści złotych 25/100) z ustawowymi odsetkami z tytułu opóźnienia za okres od 1 września 2014

roku do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałej części i orzekł o obowiązku zapłaty kosztów procesu między stronami i na rzecz Skarbu Państwa stosownie do wyniku procesu.

Sąd Okręgowy poczynił następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 15 lipca 2013 r. strony zawarły umowę, na mocy której pozwany zobowiązał się do zapewnienia służby porządkowej (ochrony) i informacyjnej (steward) do wskazanych przez powoda imprez w sezonie 2013/2014, organizowanych (...) (...) przy ul. (...) oraz sporadycznie w innych miejscach na terenie B.. Pozwany w szczególności zobligowany był do wykonywania zleconych zadań zgodnie z zasadami ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych, zobowiązał się też do m. in. do zabezpieczenia tzw. skrzyń depozytowych oraz określenia sposobu ich funkcjonowania. Powód zobowiązał się natomiast do uiszczania wynagrodzenia w stawce za mecz, za pracownika pozwanego w kwocie 170 zł netto.

(...) w B. rozegrany został

mecz (...) pomiędzy (...) i (...). Decyzją Prezydenta Miasta B. nr (...) z dnia (...) określono maksymalną liczbę kibiców na trybunach na 15.000, co skutkowało obowiązkiem zapewnienia przez organizatora (powoda) wymaganej liczby członków służby porządkowej i służby informacyjnej w liczbie odpowiednio 32 i 125. Powód rozpoczął wpuszczanie na obiekt stadionu kibiców miejscowych przed oficjalną godziną rozpoczęcia imprezy, co skutkowało uniemożliwieniem kontynuowania rozpoczętej lustracji obiektu prowadzonej wspólnie przez przedstawicieli służby porządkowej i Policji pod kątem ujawnienia przedmiotów zakazanych do wnoszenia na teren imprezy przez jej uczestników. Po rozpoczęciu imprezy, ok. godz. 15:14 na bieżnię stadionu weszło kilka niezidentyfikowanych osób, które przemieszczały się niosąc ze sobą torby turystyczne, których zawartość, pomimo przekazania stosownej informacji przez dowódcę operacji policyjnej, nie została sprawdzona przez służbę porządkową pozwanego, a osoby niosące torby nie zostały wylegitymowane. Na początku meczu jeden z kibiców (...) praktycznie bez przeszkód, sforsował ogrodzenie(...), przemieścił się w kierunku(...)zajmowanego przez sympatyków(...), a następnie dokonał kradzieży flagi kibiców gospodarzy. Powyższa prowokacja spotkała się z natychmiastową reakcją kibiców (...), w wyniku której doszło do użycia przemocy nie tylko pomiędzy kibicami, ale też w stosunku do służb ochroniarskich. Pracownicy pozwanego nie próbowali powstrzymać prowokatora. Doszło do zamieszek, pracownicy pozwanego nie podjęli właściwych i wystarczających działań zmierzających do uspokojenia kibiców, a nieprawidłowości leżące po stronie powoda opóźniły skuteczną pomoc policji.

Podczas drugiej połowy spotkania o godz. 16:58 ponownie doszło do zamieszek, które ostatecznie zakończyły się użyciem środków pirotechnicznych, co nie spotkało się z reakcją ochrony. Decyzją Wojewody (...) (...)zakazano powodowi przeprowadzenia imprez masowych z udziałem osób uczestniczących uprawnionych do wstępu na wydzielony sektor trybuny oznaczony jako (...)

w Kompleksie Sportowym (...) w B. w czasie meczów (...) o mistrzostwo (...) w rundzie jesiennej (...), które zostały zaplanowane do rozegrania (...) W związku z naruszeniem (...)w B. porządku i zasad bezpieczeństwa na stadionie podczas powyższego meczu powód został ukarany przez (...) SA karą pieniężną w wysokości 15.000 zł. Powód uiszczył tę karę. W uzasadnieniu orzeczenia podkreślano dopuszczenie do użycia środków pirotechnicznych, co powoduje realne zagrożenie bezpieczeństwa uczestników i jako takie jest sprzeczne z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa oraz regulacjami dotyczącymi organizacji rozgrywek (...), a przede wszystkim dopuszczenie do kradzieży flagi gospodarzy co skutkowało użyciem przemocy, również wobec służb porządkowych.

(...)na stadionie (...)odbył się mecz pomiędzy (...) i (...). Mecz został zakwalifikowany jako mecz „podwyższonego ryzyka”, w związku z czym miał mieć zwiększoną obsadę służb porządkowych i informacyjnych. Prezes Zarządu pozwanej spółki - (...) zobowiązał się pisemnie do zapewnienia zwiększonej obsady (łącznie 211 członków ochrony) na odpawie, która odbyła się kilka dni przed meczem. W dniu tego meczu, po sprawdzeniu przez funkcjonariuszy Policji wykazu służb porządkowych okazało się, że pozwany nie zapewnił wystarczającej ilości osób do służby porządkowej. Pozwany nie podjął też żadnych czynności mających na celu sprowadzenie brakujących osób. W związku z powyższym powód zmuszony był zwrócić się między innymi do firmy (...), która „wypożyczyła” powodowi dodatkowe 10 osób, w

związku z czym obciążyła powoda fakturą VAT (...) z (...) na kwotę 3.413,25 zł. Pismem (...) powód, powołując się na (...) umowy stron z dnia 15 lipca 2013 r., obciążył pozwanego następującymi

kosztami: kwotą 15.000 zł z tytułu kar nałożonych przez (...) SA oraz kwotą 87.850 zł z tytułu strat z tytułu zamknięcia (...) na 3 mecze kolejki (...) tj. mecz (...) (...) (37.800 zł), (...) - (...) (...) K.(...)- 37.800 zł (łącznie 102.850 zł). Jednocześnie powód poinformował pozwanego, że należność wynikająca z noty księgowej nr (...) została co do kwoty 32.828,70 zł skompensowana z fakturą nr (...) wystawioną przez pozwanego na powoda w dniu 29 lipca 2013 r.

Pomiędzy stronami toczyła się sprawa z powództwa (...) sp. z o.o. przeciwko (...) o zapłatę kwoty 68.584,80 zł. Wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2015 r. Sąd Rejonowy w B. uwzględnił roszczenie spółki (...) o orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (...). Orzeczenie to zostało utrzymane w mocy przez Sąd Okręgowy w B. (...). W toku tego postępowania powód podniósł zarzut potrącenia należności dochodzonych w niniejszej sprawie. Zarzut ten uznano za nieskuteczny. W toku tego postępowania nie badano istnienia wierzytelności przedstawionej do potrącenia.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dowodów z dokumentów przedstawionych przez strony, a także z dokumentów znajdujących się w aktach spraw (...), w oparciu o zeznania świadków: G. B., M. N., R. M., L. S., P. U., K. P., K. T., S. S., Z. M. i J. Ś. (1), a ponadto w oparciu o zeznania reprezentanta pozwanego. przeprowadzone dowody następnie Sąd Okręgowy ocenił wskazując, którym z nich dał wiarę, którym odmówił wiarygodności i dlaczego.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Okręgowy poczynił następujące rozważania prawne:

Powód domagał się zapłaty opierając się o odpowiedzialność kontraktową pozwanego, mającą wynikać z nienależytego wykonania przez pozwanego umowy(...).

Odpowiedzialność kontraktowa dłużnika wynikająca z art. 471 kc została ukształtowana na zasadzie winy i uzależniona jest od wystąpienia przesłanek odpowiedzialności, tj. szkody, którą poniósł wierzyciel, niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania na skutek okoliczności, za które dłużnik z mocy umowy lub ustawy ponosi odpowiedzialność, oraz związku przyczynowego między faktem nienależytego wykonania lub niewykonania zobowiązania a szkodą. Ciężar dowodu w tym zakresie, zgodnie z art. 6 k.c, spoczywa na wierzycielu. Przeciwno żądaniom pozwu pozwany podniósł kilka zarzutów. Odnosząc się do zarzutu przedawnienia roszczenia co do kwoty rozszerzonego powództwa dochodzonej pismem z dnia 27.11.2015 r. Sąd I instancji uznał go za bezzasadny i uzasadnił swoje stanowisko wskazując, dlaczego w niniejszej sprawie nie ma zastosowania przepis art. 751 k.c. oraz jakie terminy przedawnienia należy zastosować do poszczególnych roszczeń powoda.

Słuszny zaś okazał się, według Sądu Okręgowego, zarzut pozwanego dotyczący niewykazania przez powoda wysokości szkody co do kwoty 87.850 zł mającej stanowić przychód powoda z tytułu biletów na mecze, których nie mógł sprzedać z uwagi na zakaz rozgrywania meczy z udziałem kibiców przyjezdnych. Sąd ten wskazał na treść przepisu art. 361 § 2 KC i uznał ostatecznie, że wskutek nałożonego na powoda zakazu nie mógł on sprzedać tyle biletów na wyżej wymienione mecze ile zamierzał. Jednakże powód prowadzi normalną działalność gospodarczą, z którą związane są określone koszty jej prowadzenia. Niewątpliwie niemożność sprzedaży biletów spowodowała zmniejszenie przychodów powoda o kwotę wskazaną w pozwie, która wynika z załączonej do niego dokumentami. Jednakże w związku z tym powód niewątpliwie poniósł też mniejsze koszty organizacji meczów, wynikające z mniejszej liczby kibiców, w szczególności zaś

kibiców przyjezdnych. Chodzi tu chociażby o mniejsze wydatki na ochronę tychże meczów, które uzależnione są przecież także od liczby kibiców czy też o potrzebę zapewnienia mniejszej ilości pracowników obsługi na taki mecz. W sytuacji gdy pozwany w swoim piśmie z 16 lutego 2016 r. zakwestionował wyliczenie szkody przedstawione przez powoda wskazując na konkretne ku temu podstawy, rzeczą powoda było udowodnienie wysokości poniesionej szkody, czego powód nie uczynił, zatem w tym zakresie Sąd Okręgowy oddalił powództwo jako nieudowodnione.

Kolejnym składnikiem żądania powoda była kwota 15.000 zł z tytułu kary nałożonej na niego przez (...). Sąd I instancji uznał, iż powód niewątpliwie przyczynił się w pewnym zakresie do nałożenia tej kary, wskazał okoliczności, które o tym przyczynieniu stanowią i ostatecznie ocenił, że obowiązek naprawienia szkody należy zmniejszyć ze względu na przyczynienie się, w granicach wyznaczonych przez art. 362 KC. Uznał Sąd Okręgowy, że powód w 1/3 przyczynił się do powstania podstaw do nałożenia kary. Zasadne było zatem zasądzenie z tego tytułu od pozwanego kwoty 10.000 zł jako 2/3 kary nałożonej na powoda przez (...).

Powód udowodnił też, w ocenie Sądu Okręgowego, poniesienie szkody w postaci kosztów wynajęcia pracowników firmy (...), gdyż musiał to uczynić w związku z niezapewnieniem wystarczającej ilości pracowników przez pozwanego na mecz z (...). Za zasadne uznał obciążenie pozwanego z tego tytułu kwotą 3.413,25 zł zapłaconą przez powoda spółce (...).

Łącznie zatem zasądzeniu na rzecz powoda podlegała kwota 13.413,25 zł , wraz z odsetkami od 1 września 2014 r. , w myśl art. 481 § 1 kc. W pozostałej części powództwo podlegało oddaleniu z przyczyn wskazanych wyżej (pkt 1 i 2 wyroku).

Koszty postępowania między stronami oraz na rzecz Skarbu Państwa sąd rozliczył w oparciu o art. 100 kpc i art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od powyższego wyroku złożyła pozwana, zaskarżając go w części - w zakresie pkt 1 , 3 i 4 b wyroku. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na rozstrzygnięcie:

a/ art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie granic zasady swobodnej oceny dowodów polegające na braku wszechstronnego rozważenia oraz wnikliwej oceny materiału dowodowego w tym zakresie oceny zeznań świadków Z. M., J. Ś. (2), przesłuchania stron, wskazując na uchybienia Sądu w tym zakresie;

2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie , że powodowi przysługuje roszczenie odszkodowawcze w kwocie 3.413,25 zł z tytułu wynajęcia pracowników firmy (...), podczas gdy z oświadczenia p. L. S. , znajdującego się w aktach sprawy wynika , że firma (...) zabezpieczyła 10 osób służb porządkowych, natomiast faktury VAT(...)z tej firmy została wystawiona na ochronę przez 15 pracowników, co spowodowało zawyżenie zasądzonej kwoty odszkodowania o kwotę 1.137,75 zł i odsetki od dnia 1 września 2013r.,

3. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 361 § 2 kc przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że szkodę w niniejszym postępowaniu stanowi kara pieniężna, w kwocie 15.000 zł którą został obciążony powód za naruszenie porządku i zasad bezpieczeństwa na stadionie podczas meczu o (...) z (...), podczas gdy powód nie wykazał, że w ogóle powyższą karę zapłacił na rzecz (...) a ponadto z uzasadnienia tegoż orzeczenia wynikają przyczyny zastosowania tej kary , odnoszące się do wniesienia na stadion środków pirotechnicznych w tym rac świetlnych a następnie ich podpalenie,

4. naruszenie przepisu prawa materialnego art. 471 k.c poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie , że pozwany odpowiada wobec powoda za nienależyte wykonanie umowy, co w konsekwencji spowodowało obciążenie powoda odszkodowaniem w wysokości zasądzonej kwoty,

5. naruszenie przepisu prawa materialnego art. 362 k.c wskutek jego nieprawidłowego zastosowania i ustalenie przyczynienia się powoda do powstania szkody jedynie w wysokości 1/3, podczas gdy Sąd Okręgowy ustalił szereg zaniedbań ze strony powoda w zakresie organizacji meczu z (...) B., co powinno spowodować obciążenie powoda przyczynieniem się w wysokości co najmniej 2/3.

Z uwagi na powyższe zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa co do dalszej kwoty 6.137,75 zł wraz z ustawowymi odsetkami od daty wymagalności do dnia zapłaty, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, przed sądem I i II instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest o tyle zasadna, że skutkuje uchyleniem zaskarżonego wyroku na podstawie art. 386 § 2 k.p.c., jednak z przyczyn odmiennych, niż podniesione w apelacji, bowiem wynikających z treści przepisu art. 379 pkt 2 k.p.c.

Zgodnie z przepisem art. 379 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi m.in. jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej, organu powołanego do jej reprezentowania lub przedstawiciela ustawowego, albo gdy pełnomocnik strony nie był należycie umocowany (pkt 2), bądź jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw (pkt. 5).

Wyodrębnienie błędów postępowania powodujących nieważność spośród innych uchybień procesowych, które mogą stanowić zarzuty apelacyjne, uzasadnione jest wagą tego rodzaju "uchybień". Wobec tego skarżący nie musi wykazywać związku przyczynowego między uchybieniem procesowym powodującym nieważność postępowania a wynikiem sprawy. Sąd Apelacyjny, uwzględniając te uchybienia z urzędu lub na zarzut skarżącego, również nie bada tej kwestii.

W tym miejscu wskazać należy, że przepis art. 379 pkt 2 k.p.c. dotyczy sytuacji, gdy w charakterze pełnomocnika występowała osoba, która mogła być pełnomocnikiem, lecz nie została umocowana do działania w imieniu strony, bądź

istniały braki w udzieleniu pełnomocnictwa, lub gdy w charakterze pełnomocnika występowała osoba, która w ogóle pełnomocnikiem być nie mogła. (tak chociażby wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2017 r., I PK 310/15).

Skutki nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji z przyczyn wymienionych wyżej powinny być, jeżeli to możliwe, naprawione przez sąd drugiej instancji przy rozpoznawaniu sprawy na skutek apelacji (tak trafnie Sąd Najwyższy w wyroku z 23 maja 2012 r., III CSK 274/11). W orzecznictwie Sądu Najwyższego uznano zatem możliwość następczego zatwierdzenia przez stronę czynności procesowej dokonanej w jej imieniu przez osobę działającą bez pełnomocnictwa, jeżeli osoba ta mogła być pełnomocnikiem tej strony. Uznaje się, że w razie takiego zatwierdzenia nie zachodzi wypadek nienależytego umocowania pełnomocnika strony powodujący nieważność postępowania (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2009 r., III CZP 118/08, OSNC 2009, Nr 6, poz. 76, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2000 r., IV CKN 1137/00 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 września 1998 r., II CKN 529/98 z dnia 18 listopada 2005 r., IV CZ 112/05 i z dnia 8 lipca 2011 r., IV CSK 502/10).

Przenosząc powyższe rozważania prawne na grunt sprawy niniejszej należy wskazać, że powodowa spółka w toku postępowania przed Sądem Okręgowym w B. jako Sądem I instancji, była reprezentowana przez pełnomocnika będącego adwokatem, w oparciu o pełnomocnictwo udzielone temu adwokatowi w dniu 7 lipca 2015r., które znajduje się na karcie 7 akt. Pierwotnie sprawa zawisła przed Sądem Rejonowym w B.. Treść udzielonego pełnomocnictwa nie pozostawia żadnych wątpliwości interpretacyjnych co do jego zakresu, a tym samym zakresu umocowania pełnomocnika, który został umocowany do zastępowania powodowej spółki przed Sądem Rejonowym w B. jako sądem I instancji. Jak wynika z treści przepisu art. 88 k.c., pełnomocnictwo może być albo procesowe - bądź to ogólne, bądź do prowadzenia poszczególnych spraw - albo do niektórych tylko czynności procesowych. W sprawie niniejszej treść udzielonego pełnomocnictwa pozwala na precyzyjne i jasne zinterpretowanie zakresu czynności procesowych, do jakich pełnomocnik został umocowany. Mianowicie, zakres ten został wprost ograniczony do zastępowania powoda wyłącznie przed sądem rejonowym, jako sądem I instancji, co zapewne wynika z

faktu, że początkowo, ze względu na pierwotną wartość przedmiotu sporu, powództwo wytoczono właśnie przed Sądem Rejonowym w B.. Sąd Okręgowy, który stał się właściwy rzeczowo na skutek rozszerzenia powództwa (przekazano mu sprawę postanowieniem z dnia 11 grudnia 2015r.), zaniechał jednak czynności procesowych

zmierzających do usunięcia wady postępowania w postaci braku należytego umocowania pełnomocnika powoda. Jednocześnie jedynie tenże niewłaściwie umocowany pełnomocnik procesowy, z pominięciem samego powoda, był zawiadamiany o terminach rozpraw, z jego tylko udziałem dokonywane były wszystkie czynności procesowe w toku całego postępowania przed sądem I instancji.

Uznając za w pełni trafne przytoczone wyżej stanowisko Sądu Najwyższego, Sąd Apelacyjny podjął zatem niezbędne czynności procesowe zmierzające do konwalidacji braku należytego umocowania i sanacji postępowania przed Sądem I instancji. W tym celu pełnomocnik powoda został wezwany do złożenia w terminie 7 dni pełnomocnictwa do reprezentowania powoda przed Sądem Okręgowym i Sądem Apelacyjnym pod rygorem uznania, że nie posiada takiego umocowania. Zobowiązanie zostało doręczone pełnomocnikowi procesowemu powoda w dniu 9 kwietnia 2018r., jednak określony termin upłynął bezskutecznie. Pełnomocnik nie stawił się na rozprawie apelacyjnej, na której nie stawił się także żaden reprezentant powoda, którego o terminie rozprawy Sąd Apelacyjny zawiadomił pisemnie pod adres aktualnie figurujący w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 2 k.p.c., zniósł postępowanie przed sądem pierwszej instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w B., pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. Jednocześnie ze względu na podstawę prawną uchylecia wyroku, analiza zarzutów apelacyjnych przytoczonych przez stronę pozwaną w apelacji jest bezprzedmiotowa.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd pierwszej instancji przeprowadzi postępowanie w sprawie w sposób niewadliwy i na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego dokona ustaleń faktycznych, które oceni w świetle przepisów kodeksu cywilnego. W szczególności podejmie Sąd Okręgowy czynności

zmierzające do uzupełnienia braków w zakresie umocowania pełnomocnika powoda lub do zapewnienia osobistego udziału powoda w czynnościach procesowych.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny - na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 108 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.